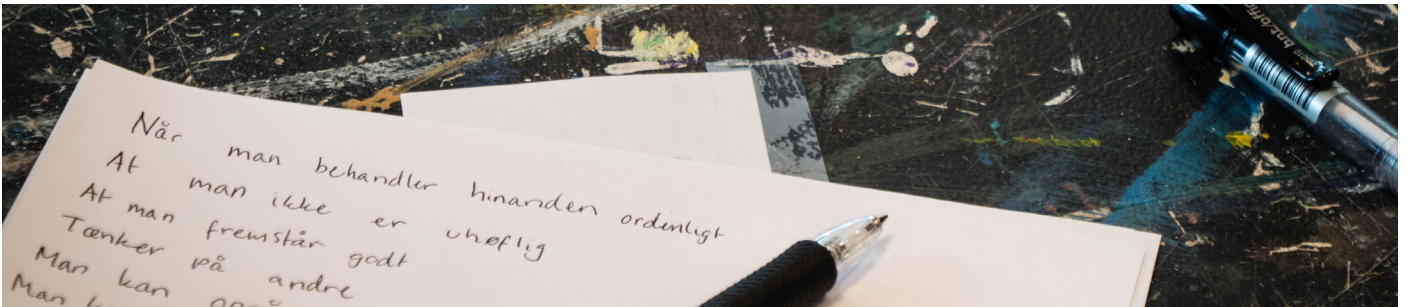

KOMPETENT MEDBORGERSKAB

Om udvikling og praktisering af
Frederiksberg Gymnasiums profil

INTRODUKTION

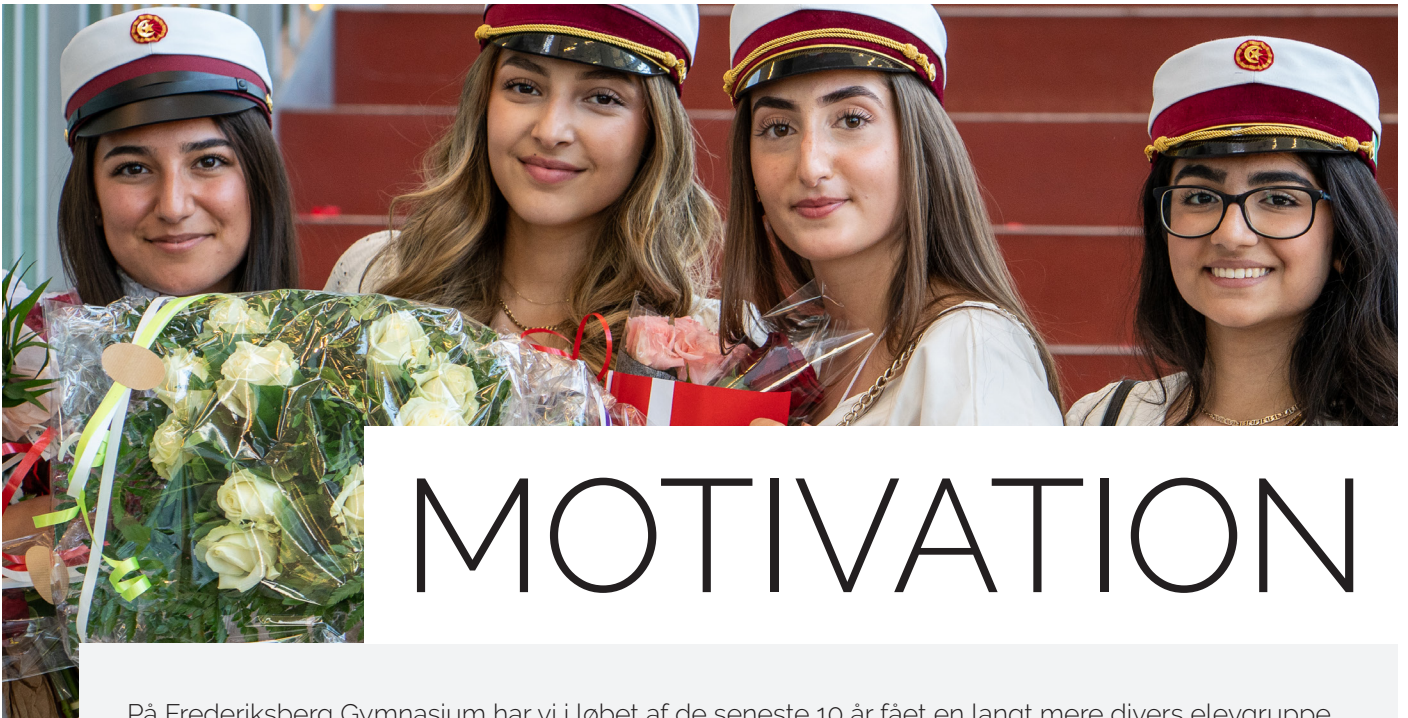
God faglig undervisning er gymnasiets kerneydelse. Det er den opgave, vi er sat i verden for at løfte. Men gymnasiet skal mere end det. Gymnasiet skal både være studieforberedende og almindendannende. Uddannelsen har et særligt ansvar for at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Gymnasiet er ikke en værdineutral institution, men skal via uddannelsernes indhold og skolekultur styrke elevernes demokratiske dannelse og ruste dem til at kunne agere som medborgere i et moderne, komplekst og mangfoldigt samfund. På Frederiksberg Gymnasium har vi valgt at gøre ideen om kompetent medborgerskab til omdrejningspunkt for vores hverdag og visioner på skolen. Det er vores bud på, hvordan den almene dannelse kan udmøntes i en nutidig, vedkommende ramme. Med profilen Kompetent Medborgerskab har vi skabt et pejlemærke, som vi og eleverne kan være fælles om, mens de er hos os. Et pejlemærke de kan styre efter i den verden, de skal ud og agere i og tage ansvar for, når de er blevet studenter.

Sammen med de faglige kompetencer, som læreplanerne beskriver, ønsker vi at give vores elever indsigt i samfund og omverden, og vi vil samle dem om værdier, som gør dem til vidende, kritiske og handlekraftige medborgere. Vi træner og taler med vores elever om, hvordan man opbygger relationer, taler om det der er svært og sårbart samt løser konflikter. Vi øver os sammen med eleverne i at tænke på små og store problemer i verden og hverdagen som tilstande, de selv kan være med til at påvirke og forandre. Vi ønsker, at de udvikler sig til rollemodeller og sociale entreprenører, som af egen kraft kan igangsætte, lede, organisere og vedligeholde inkluderende fællesskaber, og som har mod på og føler sig forpligtet på at påtage sig væsentlige opgaver til gavn for deres medmennesker og for samfundet som helhed.

Kompetent Medborgerskab er en nytænkende profil, der gentænker fundamentale værdier i vores uddannelse, så vi tydeligt kan svare på de strømninger, der præger ungdomskulturen og de aktuelle og stadige udfordringer, vi står med på ungdomsuddannelserne. Profilen har konsekvenser på alle niveauer og er retningsgivende for alt fra tematisering af den daglige undervisning, sociale events på skolen, studierejser, vejledningssamtaler og mentorordning, store flerfaglige projekter, lærerrollen, forældresamarbejde og hverdagens didaktiske og personlige møde mellem elever og lærere.

Med profilen Kompetent Medborgerskab har vi på Frederiksberg Gymnasiet sammen skabt en ny retning for hele organisationen og gennemgribende forandringer i måden, vi både tænker og praktiserer læring og samvær. Det har været udfordrende, vanskeligt og til tider konfliktfyldt, og det har krævet mange kræfter af både ledelse, medarbejdere og elever, men det har først og fremmest været dybt meningsfuldt, spændende og sjovt, og vi har fået en helt ny skole ud af det.

På Frederiksberg Gymnasium har vi i løbet af de seneste 10 år fået en langt mere divers elevgruppe præget af forskellige baggrunde og en mere individualistisk tænkning. Med det brede optag er det blevet tydeligt, hvordan en gruppe af vores elever har vanskeligt ved at "knække koden" til, hvordan man får gode faglige resultater samt stærke relationelle erfaringer i gymnasiet. Dette var særligt gældende for nogle af vores skolefremmede elever med minoritetsbaggrund. I årene frem til profilen var Frederiksberg Gymnasium en skole, der var præget af et læringsmiljø i mistrivsel, en brændende platform, der krævede handling.

Ungdomskulturen i dag er stærkt individualiseret og de unges identitetsarbejde er et refleksivt projekt, som fylder meget for dem. De er vokset op i en præstationskultur og den interaktion kan være hård, særligt på de sociale medier. Samtidigt har de unge en stærk længsel efter at høre til i et fællesskab og være en del af noget, uden nødvendigvis at have kompetencerne til at skabe eller indgå i disse fællesskaber. Heri ligger en stor integrationsopgave, som vi på Frederiksberg Gymnasium søger at løse gennem profilen Kompetent Medborgerskab.

Kompetent Medborgerskab er designet til at træne og opbygge refleksive og dialogiske kompetencer, der hjælper eleverne til at betragte deres eget og andres ståsteder mere tolerant og nysgerrigt. En del af profilarbejdet er rettet direkte imod at styrke elevernes sociale robusthed, løfte trivslen og give eleverne et sprog for det, der kan være svært. Eleverne inddrages aktivt i udviklingen af fællesskabsskabende aktiviteter, der styrker skolens sociale sammenhængskraft. Profilen giver alle elever på Frederiksberg Gymnasium mulighed for at udvikle sig, få en bredere horisont, dyrke deres talenter og styrker samt opdage nyt i fællesskaber.

DE 12 DOGMER

Profilen Kompetent Medborgerskab er et helskoleprojekt, idet den har været retningsgivende for alle skolens fælles aktiviteter, sociale events, undervisningens tilrettelæggelse samt udvalgsstrukturer.

For at gøre profilen identificerbar for elever, lærere, ledelse og omverden har vi formuleret 12 dogmer, som beskriver, hvordan vi træner og uddanner til medborgerskab.

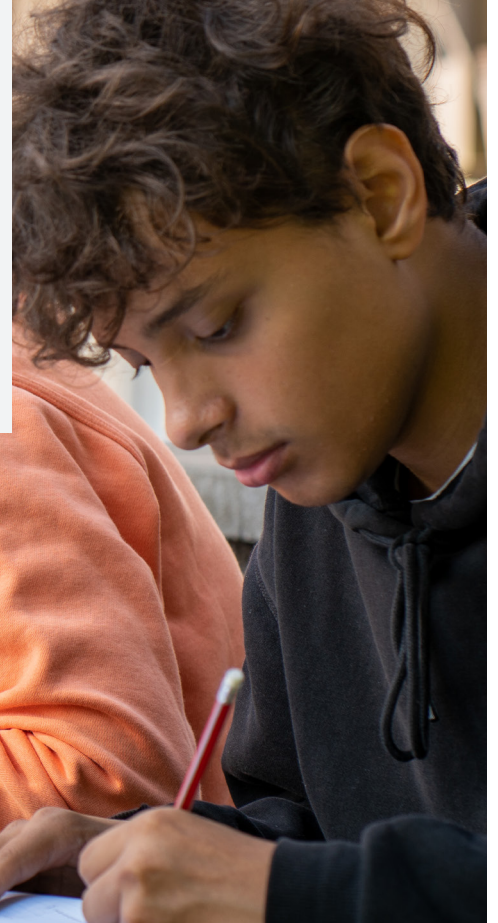
Dogmerne omhandler elevernes engagement i skolens fællesskab og i klassefællesskabet (1-2), læringsfællesskaberne i timerne (3-6), kompetencer (7-9) og de fælles skoleprojekter (10-12).

Dogmerne understreger, at gymnasiet ikke er et individuelt kapløb, men et fælles ansvar og en kollektiv forpligtelse, hvor eleverne må indtræde i rollen som aktive medskabere i læringsfællesskabet.

FREDERIKSBERG
GYMNASIUM

Profileleverne Tania & Marie

Udviklingen på Frederiksberg Gymnasium er skabt af ledelsen og lærerne. Selve profilrammen var et udspil fra ledelsens side, men indhold, form og proces er udformet i fællesskab. Samarbejdet har haft rod i de to bærende udvalg Pædagogisk Udvalg og Eventudvalget. Pædagogisk Udvalg arbejder med den pædagogiske og didaktiske udvikling, mens Eventudvalget har fokus på alle aktiviteter, der ligger ud over undervisningen. Som udgangspunkt arbejder de to udvalg kun frem mod aktiviteter, der reelt implementeres. Det er et skarpt bånd, men det sparer tid, skaber forandring på hverdagsniveau og forpligter samarbejdet mellem elever, lærere og ledelse. Konkrete eksempler er fx tilrettelæggelsen af to højskoleophold for 1g-klasserne samt workshops om kontroversielle emner.

For at skabe rum og ressourcer til at udvikle på særlige problemstillinger har søgt fondsstøtte til arbejdet. Selve profilen blev mulig gjort af A. P. Møller Fondens bevilling på 2,5 mio. samt Frederiksberg Fondens støtte på 500.000. Som en del af profilarbejdet har vi også iværksat det store, flerårige projekt "Mønsterbrydende Science", hvor Villum Fonden bevilger en økonomisk ramme på 3,2 mio. Derudover har vi har hentet puljer på under 100.000,- kr. til mindre innovationsprojekter. Projekterne har givet os mulighed for at fordybe os i særlige problemstillinger under profilens overskrift med den medvind som ekstra penge og opmærksomhed giver. Ethvert fondsfinansieret projekt skal stå til regnskab for både resultater og varig implementering, og den ramme er med til at fastholde udviklingen på skolen. Samtidig giver projektarbejdet nye kompetencer til de medarbejdere, der løfter opgaven.

Vi måtte tidligt i processen erkende, at vi manglede både indsigt og kompetencer til at kunne løse vores situation. Medborgerskabsdidaktikken kræver et fokus på relationer, som er mere udfordrende, end medarbejdere på et gymnasium typisk er uddannet til. Derfor har vi inviteret aktører fra interesseorganisationer, sociologer og debattører ind for at få input og ideer til at tackle etiske og relationelle udfordringer i arbejdet med minoritets- og integrationsproblematikker. Vi har bl.a. samarbejdet med Mino Danmark, Con3bute, Demokrati Fitness, debattører, konfliktmæglere og mentorer, politikere, kommunikationsekspertter, højskolefolk og forskere. I samarbejdet har vi lagt vores svagheder og dilemmaer frem, så vi har kunne få reel og brugbar feedback. Vi har fået udarbejdet eksterne analyser af vores arbejde med fokus på bl.a. elevernes oplevelse af forskelsbehandling og indflydelse. Det har vist sig at være virkningsfuldt.

Et konkret eksempel på den ændrede lærer- og ledelsesrolle ligger i mødet med eleverne i vores forhal. Her har vi oplevet et behov for en fælles tilgang for at kunne håndtere et til tiden grænseoverskridende møde, hvor eleverne dels konfronteres med en eventuel uønsket adfærd og attitude samtidig med, at man skulle vise interesse for deres liv, udfordringer og glæder. De nye, relationelle sider af lærer- og ledelsesrollen skal ikke bæres alene af ildsjæle eller privat opdragelsespraksis, men opbygges gennem professionelle input og fælles refleksioner og øvelser. Grundlaget er en kultur med åbenhed for det sårbare. Hvis vi i stedet kan sige: "Jeg kan ikke lide at konfrontere drengene i forhallen med deres adfærd", så kan vi også løse det sammen. Vi forsøger at skabe en ny medarbejderkultur, hvor vi i højere grad bakker hinanden op og deler erfaringer på en ærlig måde. Det giver overskud til et mere modigt, positivt og nysgerrikt møde med vores elever.

Vi har traditionelt i gymnasiesektoren brugt efteruddannelse som den enkelte lærers mulighed for et fagligt og didaktisk løft. På Frederiksberg Gymnasium har vi udvidet feltet til at omfatte mange af vores fælles aktiviteter med længere forløb og hele dage for hele kollegiet. Vi har haft den nye lærerrolle, hvad er medborgerskab? og medborgerskabsdidaktik som fælles efteruddannelseskurser på pædagogiske dage. Vi har sammensat efteruddannelsen selv i regi af Pædagogisk Udvalg, men vi har også brugt erhvervspsykologer, coaches og erfarne professionelle fra andre steder i sektoren, hvor man har arbejdet med præcis de udfordringer i årevis. Vi har erfaret, at der i sektoren ikke er ret mange steder at kigge hen for at finde best practice, den har vi selv måttet skabe.

[illegible]

EVENTS

Sociale aktiviteter uden for undervisningen er afgørende for elevernes tilknytning til skolen. De er et frirum, hvor eleverne mødes på tværs af fagligt niveau og sociale grupperinger. Vores events bliver udviklet af Eventudvalget i samarbejde med en bred vifte af elevudvalg, og både elever og alle skolens lærere deltager i afholdelsen af skoleårets mange events. Vi arbejder ud fra vision om, at skolens events skal være så elevbårne som muligt, og lægger vægt på at træne eleverne i at udvikle, organisere og gennemføre events. Det er centralt, at vores diverse elevgruppe oplever arrangementerne som sjove, meningsfulde og inkluderende. Derfor har vi et stort fokus på repræsentation i udviklingsarbejdet.

ELEVUDVALG

Det er en målsætning, at alle elever i løbet af deres tre år på gymnasiet skal deltage i et udvalg. Et elevudvalg kan være en lille popup-gruppe, der arrangerer en indsamling eller et fast etableret udvalg som fx elevrådet, miljøudvalget, karmaudvalget eller musikklubben. Vi rekrutterer til udvalgene ved en udvalgsbazar i starten af skoleåret, og alle udvalg er støttet af lærerkræfter, der hjælper med at fastholde, følge op og motivere. Også her er målet at give eleverne kompetencer til og mod på at overtage ansvaret i så høj grad som muligt. Ikke alle elever på Frederiksberg Gymnasium er fødte projektmagere, men det gør netop udvalgene til en oplagt træningsbane for kompetent medborgerskab.

SOCIAL INNOVATION

I vores flerfaglige forløb arbejder vi progressivt med social innovation. I 1.g arbejder alle elever en enkelt dag i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse om at lave små kampagnefilm. Målet er her at tage hul på idégenerering, kreative opgaver og teamsamarbejde. I 2.g arbejder hele årgangen i en uge med at løse udviklingsprojekter for Frederiksberg Kommune. Kommunen stiller tre autentiske opgaver, der kræver indsigt i problemet, fælles ideudvikling og kreativitet for at blive løst. I 3.g kulminerer vores fokus på social innovation med, at hele årgangen bruger en uge på at arbejde med frivillighed i foreninger, NGO'er og organisationer i Storkøbenhavn.

MENTORORDNING

For at støtte de elever, der har svært ved at knække koden til gymnasiet har vi etableret en mentorordning, hvor ca. 15 lærere har tilknyttet elever, der har brug for særlig støtte. Eleverne udvælges af lærere og ledelse, og man er ikke mentor for egne elever. Mentorordningen er ikke et tilbud, men en obligatorisk støtte. Mentor og mentee ses som minimum hver 14. dag i en individuelt aftalt periode, hvor de taler om skolegang, trivsel og ungdomsliv. De positive konsekvenser af mentorordningen er, at eleverne i højere grad fastholdes og oplever lydhørhed og forståelse fra en voksen.

STUDIEREJSER

Vi måtte tidligt i processen erkende, at vi manglede både indsigt og kompetencer til at kunne løse vores situation. Medborgerskabsdidaktikken kræver et fokus på relationer, som er mere udfordrende, end medarbejdere på et gymnasium typisk er uddannet til. Derfor har vi inviteret aktører fra interesseorganisationer, sociologer og debattører ind for at få input og ideer til at tackle etiske og relationelle udfordringer i arbejdet med minoritets- og integrationsproblematikker. Vi har bl.a. samarbejdet med Mino Danmark, Con3bute, Demokrati Fitness, debattører, konfliktmæglere og mentorer, politikere, kommunikationseksperter, højskolefolk og forskere. I samarbejdet har vi lagt vores svagheder og dilemmaer frem, så vi har kunne få reel og brugbar feedback. Vi har fået udarbejdet eksterne analyser af vores arbejde med fokus på bl.a. elevernes oplevelse af forskelsbehandling og indflydelse. Det har vist sig at være virkningsfuldt.

FORLØB OG WORKSHOPS OM KONTROVERSIELLE EMNER

Som konsekvens af vores fokus på relationsarbejde, den sårbare samtale og konflikthåndtering arbejder vi med kontroversielle emner i fagene samt i årlige workshops. Et kontroversielt emne er kendetegnet ved, at der vil være divergerende holdninger i klasserummet, og at det kan blive følsomt og svært at tale om. Emner som racisme, sexisme, ulighed, forskelsbehandling, ytringsfrihed samt konflikten mellem religiøse dogmer og moderne videnskab tager vi op både i de enkelte fag og som workshops, hvor hele skolen arbejder med den samme problemstilling. Workshoppenes formål er både at åbne emnet, og at træne eleverne i at være uenige på en konstruktiv måde. Fordi det er svært, har vi i fællesskab udviklet et koncept, hvor rammerne og fremgangsmåderne er fremhævet i en tydelig struktur baseret på dialogiske processer. Det tillader nysgerrighed, undersøgelse, at lytte frem for at tale, at blive klogere sammen og få mulighed for at skifte position undervejs. Vi kører workshoppen for hele skolen samtidigt, og alle lærere deltager. Disse workshops kalder vi "FG tør" for at understrege, at det er sårbart og kræver mod, at formulere sine holdninger, dele sine erfaringer, og tolerere uenighed. Vi vælger bevidst emner som både har et samfundsmæssigt og lokalt perspektiv, og vi tager emner op, som elevernes selv efterspørger. Gennem profilens fokus på kontroversielle emner træner vi eleverne i at forholde sig til små og store problemer i hverdagen og verden som noget, de selv kan være med til at påvirke og forandre.

BLOG, DESIGN OG KOMMUNIKATION

Vi engagerer elever i at skrive om skolen og fortælle vores fælles historier på facebook, instagram og www.fgblog.dk. Eleverne producerer både journalistiske indlæg om profilen samt faglige aktiviteter og om alt det sociale, hvor eleverne spejler sig i hinanden og skaber god stemning. Arbejdet er systematisk støttet af lærerkræfter, og vi afholder journalistiske workshops med professionelle undervisere. Det er ligeledes elever, der medvirker til at tegne skolens visuelle og kommunikative profil med fotos, film, SoMe og plakatedesign. Medansvaret for design og kommunikation er et nyt blik på talentarbejde, hvor vores elever får mulighed for at prøve kræfter med autentiske opgaver.

Vejen til Kompetent Medborgerskab

3.g

FÆLLESTIMER

3G REJSE

KONTROVERSIELLE EMNER

MENTOR • MENTEE

FÆLLESTIMER

PROFILFORLØB
FRIVILLIGHED

C:NTACT

OPERATION DAGSVÆRK

FÆLLESSKABSDAGEN

2.g

PROFILFORLØB
VORES BY

KONTROVERSIELLE EMNER

STUDIETUR

FÆLLESTIMER

EVENTANSVAR

C:NTACT

OPERATION DAGSVÆRK

FÆLLESTIMER

MENTOR • MENTEE

FÆLLESSKABSDAGEN

1.g

MENTOR • MENTEE

C:NTACT

PROFILDAG

FÆLLESTIMER

INTROFORLØB

OPERATION DAGSVÆRK

FÆLLESTIMER

FÆLLESSKABSDAGEN

Grundforløb

HØJSKOLE

UNGDOMMENS FOLKEMØDE

UDVALGSBAZAR

RE:ACT